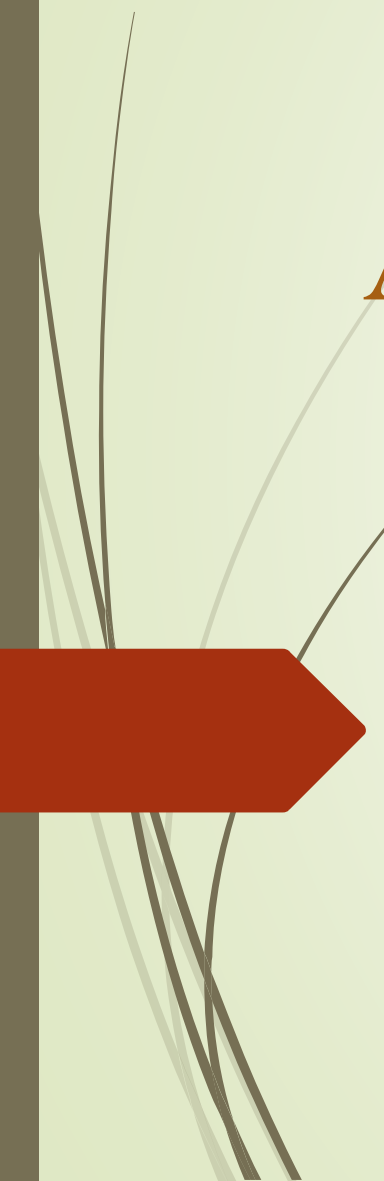
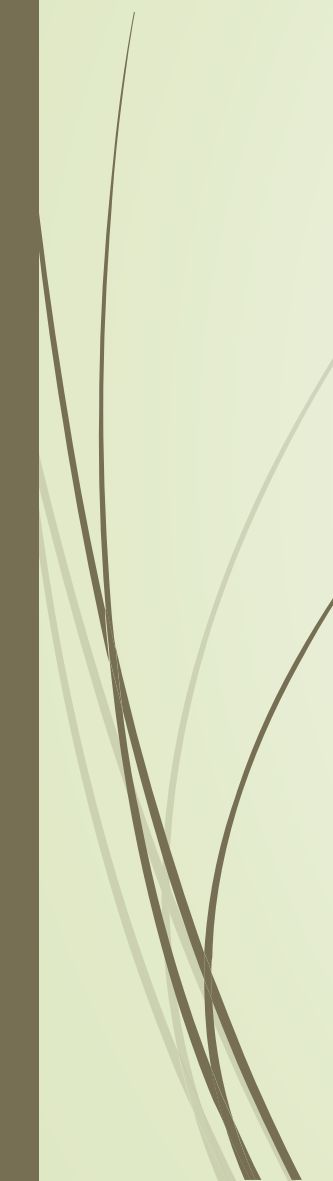




НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ООП: АДАПТАЦІЯ ТА МОДИФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

**КУ ІРЦ
Дружківської
міської ради
2025**

- 
- 
- **Адаптація** – це стратегії, що допомагають дитині з ООП засвоювати ті самі обсяги знань, що і її однокласники в інклюзивному класі. Тоді як **модифікація** – це зміна (зазвичай, спрощення) змісту предмету, програми викладання та, у результаті, рівня знань та навичок, які має опанувати дитина впродовж навчання.
 - Якщо у випадку **адаптації** зміст навчання відповідає рівню знань та навичок, що отримує весь клас, то **модифікація** – це змога дитині з ООП брати участь у навчальній діяльності, хоча рівень засвоєваних знань може не відповідати віковим особливостям учнів класу, у якому вона навчається.

АДАПТАЦІЇ У НАВЧАННІ

Адаптація спрямована на:

пошук і розроблення способів подання інформації та вивчення предмету дитиною з ООП з урахуванням особливостей її сприйняття

використання додаткових засобів і матеріалів (карток, інструкцій, правил тощо)

розроблення та формування способів перевірки засвоєння знань та навичок

Для кращого засвоєння матеріалу можна використовувати:

поділ завдань
на кілька,
простіших за
змістом або
покрокових

частіші
повторення,
спрощені
інструкції до
виконання

зменшення
тривалості
виконання
завдання або
їхньої кількості за
умови
збереження
рівня складності

залучення
нетипових
методик –
комп'ютерних
програм,
візуалізаційних
карток, предметів,
аудіо- та
відеороликів тощо

оформлення
навчальних
матеріалів з огляду
на фізіологічні
потреби учня –
великий шрифт,
виділення
кольором,
підкреслення

Адаптація навчальної програми

Українська мова 4 клас (асистент вчителя Ольга Малікова)

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до навчальних досягнень	Адаптації
Прислівник Поняття про прислівник як частину мови (значення, питання, роль у реченні, зв'язок з дієсловами). Незмінюваність – основна граматична ознака прислівників. Прислівники, близькі і протилежні за значенням. Поширення речень (тексту) прислівниками... Вибір із поданих прислівників тих, які найбільше відповідають меті та типу висловлювання. Уживання прислівників під час побудови текстів.	Учень/учениця: •розрізняє серед поданих слів прислівники; знає їх основну граматичну ознаку – незмінюваність; ставить до них питання; зв'язує їх із дієсловами в словосполуч., вводить у речення; поширює речення найуживанішими прислівниками; •добирає до поданого прислівника синоніми й антонім; •будує речення з однорідними членами, вираженими прислівниками; •пояснює значення прислівників у тексті;	1.Використання схем підказок до визначення частин мови (назва частини мови–запитання –декілька прикладів) 2.Використання у завданнях (текстах, словосполученнях, поясненні значень) прислівників, що наявні в лексиці учня: адаптація завдань з підручника 3.Заміна усних пояснень на добір написаних значень прислівників до відповідних слів

Адаптація навчальної програми

Математика 4 клас

(асистент вчителя Ольга Малікова)

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до навчальних досягнень	Адаптації
<u>Маса</u> Одиниця вимірювання маси – центнер. Співвідношення між одиницями вимірювання маси: центнером і кілограмом.	знає, якими одиницями вимірюється маса (кілограм, центнер) та скорочене позначення (кг, ц); розуміє, які одиниці вимірювання величини доцільно використовувати в конкретному випадку; використовує знання про масу тіл та одиниці її вимірювання (ц, кг) при розв'язуванні задач	1. Використання схем-алгоритмів до розбору умов задачі та постановки запитання 2. Картки-підказки переводу одиниць вимірювання маси, часу (особливо під час самостійного виконання)
<u>Час</u> Одиниці вимірювання часу. Місяць, рік. Хвилина. Визначення часу за годинником. Співвідношення між одиницями часу	знає якими одиницями вимірюється час (рік, місяць, доба, година, хв.) та скорочене позначення (год, хв.); знає співвідношення між добою і місяцем, місяцем і роком; годиною і хвилиною; визначає час за годинником з точністю до 5-ти хвилин; використовує знання при розв'язуванні задач	3. Зменшення кількості задач для самостійного розв'язання 4. Визначення часу за годинником по усній інструкції без вимоги проговорювання

АДАПТАЦІЯ ТА МОДИФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Спрощення: чіткі інструкції та алгоритми виконання.

Виключення неважливих компонентів.

Зменшення інформативного навантаження.

Що можна використовувати:

- ❖ **Підбір об'єктів роботи:** готувати адаптовані тексти, відеоматеріали, аудіо –матеріали, буклети, макети, муляжі; адаптаційні, допоміжні, роздаткові, наочні, стимульні матеріали; дидактичні ігри, предметні картинки, рахунковий матеріал, корекційні матеріали, зразки виробів, мотивуючі наліпки для стимулювання учня тощо.
- ❖ **Опора на наочність:** використання матеріалізованих опор (предметів, муляжів, речей, матеріалів, маніпуляційних предметів); використання додаткового унаочнення (ілюстрацій, малюнків, карт, репродукцій).
- ❖ **Графічні організатори подачі матеріалу:** опорні, технологічні, інформаційні та інструкційні картки зі спрямовуючим планом дій; карти понять, картки-підказки необхідних дій, картки - схеми, моделі, малюнки-схеми до задач, алгоритми, перфокарти, у які треба лише вставити відповідну орфограму або числову відповідь; картки - інструкції з описом покрокових дій учнів тощо.
- ❖ **Технологічне обладнання:** затискачі, похилі дошки, магнітні дошки, підставки, лінійка, калькулятор, табличка множення, трафарети.
- ❖ **Цифрові технології та ресурси:** відеоролики, аудіо-записи, мультимедійні презентації, інтерактивні (сенсорні) дошки тощо.

Практична робота

Адаптація навчальної програми.

Українська мова 4 клас. Тема: Письмовий переказ.

Особливості розвитку дитини

- Хлопчик 4 клас, III рівень підтримки.
- ООП: мовленнєві труднощі помірного ступеня; навчальні труднощі помірного ступеня; інтелектуальні труднощі легкого ступеня.
- Сприйняття цілісне, структурне, усвідомлене.
- Самостійно і правильно виконує прості класифікації за функціональними та родовими ознаками.
- Читає повільно, допускає багато помилок (у закінченнях, переставляє букви та склади).
- Переказує з допомогою навідних питань.
- Списує текст та пише під диктовку повільно с помилками, забуває, як пишуться прописні букви.

Практична робота

Адаптація навчальної програми.

Українська мова. Тема: Письмовий переказ.

1. Вчитель читає текст

1. Асистент розкладає послідовно картинки за текстом

2. Вчитель з класом розбирають значення складних слів

2. Асистент звертає увагу дитини на ці слова, виділені жирним шрифтом

3. Вчитель з класом відповідають на питання за текстом

3. Асистент показує картинку за текстом. Хлопчик працює разом з класом, відповідає на питання

4. Вчитель з класом складають і записують план до тексту

4. Асистент з дитиною, за допомогою картинок, розбирають – що було спочатку, що потім

5. Вчитель з класом пишуть переказ

5. Асистент з дитиною (в іншій кімнаті):

- Записують короткі речення за планом.
- Друкують текст.
- Усно переказують.
- Письмовий переказ - на домашнє завдання.

МОДИФІКАЦІЇ У НАВЧАННІ

Основні завдання модифікації – спрощення, виключення чи ущільнення змісту навчальної програми з урахуванням особливостей учня з ООП. Також вона спрямована на забезпечення активності дитини в навчальній соціалізації (активній участі в навчанні класу) та організацію індивідуальних умов навчання за допомогою додаткових методів і засобів

скорочення обсягу матеріалу, що вивчається на уроці

зменшення кількості тем з однієї чи кількох дисциплін

заміна завдання на інше за збереження напряму вивчення дисципліни (наприклад, набрати текст на комп'ютері замість писати його ручкою)

зниження складності завдання (складання замість множення)

використання додаткових матеріалів – карток, алгоритмів дії, правил – у вигляді малюнків чи позначок

повторення інструкцій та алгоритмів дії

Для модифікації навчальних планів та змісту уроків використовують:

Модифікація навчальної програми.

Математика 4 клас (асистент вчителя Ольга Малікова)

Тема:
Маса.

Тема:
Час.

Вимоги до навчальних досягнень всіх учнів	Вимоги навчальних досягнень учнів з ІП	Цілі у навчанні для учня з ООП
знає, якими одиницями вимірюється маса (кілограм, центнер) та скорочене позначення (кг, ц); розуміє, які одиниці вимірювання величини доцільно використовувати в конкретному випадку; використовує знання про масу тіл та одиниці її вимірювання при розв'язуванні задач	має уявлення про масу предмета (володіє поняттями легкий, важкий, може порівнювати); ознайомлений з мірами маси – кілограмом; записує одиницю маси – кг.	1. Використання вагів для визначення маси предметів в грамах та кілограмах 2. Розв'язання задач на визначення ваги, без переведення одиниць виміру (в т.ч., на порівняння) 3. Навчання визначати вагу предметів зважуючи в руці (використання предметного матеріалу) та порівняння
знає якими одиницями вимірюється час (рік, місяць, доба, година, хв.) та скорочене позначення (год, хв); знає співвідношення між добою і місяцем, годиною і хвилиною; визначає час за годинником з точністю до 5-ти хвилин; використовує знання при розв'язуванні задач	знає одиницю часу – доба; називає послідовно дні тижня; знає кількість днів у тижні.	1. Вивчення видів діяльності протягом доби з прив'язкою до частини дня та складання розповіді про свій день, використовуючи слова "спочатку", "потім" 2. Називання частин доби (ранок, день, вечір, ніч) 3. Вивчення поняття година і хвилина: робота з електронним годинником

ПОУРОЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Поурочне планування роботи для особливої дитини – це, переважно, завдання асистента вчителя. Він має отримати від педагога тему і план наступного уроку для всього класу, продивитися навчальний матеріал, що буде використовуватися, проаналізувати інформацію і зробити низку висновків:

- чи потрібна його підопічному психолого-емоційна адаптація на цьому уроці (підтримка, організуюча допомога);
- чи достатній рівень попередньої підготовки для розуміння матеріалу;
- чи потрібні додаткові (і які саме) матеріали – адаптовані або модифіковані;
- які саме завдання учень зможе виконати, повністю чи частково, яка допомога йому потрібна;
- чи передбачено залучення дитини до усних відповідей, роботи біля дошки чи в групах;
- які саме інформацію та навички дитина має отримати наприкінці уроку (визначається разом з учителем).

Поурочне планування

Тема: «Дослідницький практикум. З чого це виготовлено?»

Діяльність всіх учнів класу	Участь учня з ООП (адаптована програма)	Участь учня з ООП (модифікована програма)
Бесіда з учнями: вчитель пропонує дітям визначити з чого виготовлені речі, що їх оточують (меблі, одяг, посуд, канцелярське приладдя, елементи будівлі). Діти усно відповідають на запитання	Відповідає на запитання з використанням візуальних узагальнюючих підказок (картки "З чого це виготовлено?") Вчитель ставить учневі індивідуальні запитання 	Асистент вчителя дає учневі коробку із різними предметами, що виготовлені з різних матеріалів та допомагає йому розкласти їх у різні контейнери та називати назву предмету і матеріал з чого вони зроблені
Бесіда з учнями: Вчитель запитує дітей про функціональне призначення різних предметів, коли вони зроблені з різних матеріалів (пластикові меблі для саду, паперовий посуд для пікніка тощо)	Учень відповідає тільки на запитання про функціональне призначення предметів	Учень продовжує сортування предметів разом з асистентом

Практична робота
Модифікація навчальної програми.
Математика 7 клас.
Тема: Лінійні рівняння ($2x+x-7x+3=8$)

Особливості розвитку дитини:

- Хлопчик 7 клас, IV рівень підтримки.
- ООП: має інтелектуальні труднощі (передумов інтелекту: пам'яті, уваги, мислення, мовлення, вольових процесів, мотивації) тяжкого ступеня; мовленнєві труднощі помірного ступеня.
- Пам'ять короткотривала, механічна. Мислення у зниженому темпі.
- Рахує в межах 100. Виконує прості дії на додавання та віднімання на наочному матеріалі. Вирішує прості задачі з допомогою.

Практична робота

Модифікація навчальної програми.

Математика 7 клас.

Тема: Лінійні рівняння ($2x+x-7x+3=8$)

Асистент з дитиною
працюють за
адаптованим розкладом
або в іншій кімнаті

1. Розв'язання звичайного рівняння в межах 10, 20
($5+x=10$)
2. Покрокове пояснення рішення рівняння
3. Навчальні матеріали для дитини з ООП:
 - наочність різних розмірів або кольорів,
 - картки з алгоритмом знаходження невідомого доданка,
 - схеми-підказки (аналогічних рівнянь з іншими числами)